

ХІРУРГІЯ ТА АКУШЕРСТВО

УДК. 619.636.1: 616

ЕФЕКТИВНІСТЬ СПОСОБІВ ПРОВЕДЕННЯ КАСТРАЦІЇ КОТІВ У М. СУМИ НА ПРИКЛАДІ РОБОТИ ВЕТЕРИНАРНОЇ КЛІНІКИ «ХЕЛС»

Бережний Д.В., Пономаренко В.П.

В статті розкриваються закономірності звернень господарів котів для проведення кастрації, яка є найбільш поширеною операцією. Розглянуто залежність виконання даної маніпуляції в залежності від року досліджень, сезону, віку та породи. Найчастіше кастрацію проводили у тварин віком до одного року. Пік звернення господарів в клініку для її виконання приходився на 2007 рік, а в площині сезонності – на лютий-березень. Проводиться порівняння різних способів кастрації котів. Швидше за все здійснювали операцію методом біолігатури з роз'єднанням сім'яного канатика.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Власникам котів часто доводиться стикатися з проблемами, викликаними статевими інстинктами їх вихованців. Кіт дозріває приблизно в шість місяців і здатен до сексуальної активності весь рік [1]. Якщо кота не випускати на вулицю, то він починає мітити територію квартири або дома, створюючи жахливий запах. 90% повноцінних котів мітять. Цей запах, який виходить від котячих «міток», вказує іншим його родичам на те, що це саме його територія. Така поведінка тварини обумовлена дуже давніми рефлексами, що залишилися в домашній кішці від її диких родичів, і зумовлена умовами виживання. Але кіт часто не знаходить собі застосування як плідник. А для забезпечення нормального психологічного стану коту необхідно мінімум вісім в'язок на рік [2, 3].

Аналіз основних досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання проблеми. Кастрація кота - нескладна операція, і як правило, через декілька днів тварина одужує повністю. Існує багато способів проведення кастрації котів [3-5]. Це – найбільш часта операція, яка виконується у дрібних тварин. Її масовий характер потребує встановлення раціональної методики проведення.

Постановка завдання. Тому метою нашої роботи було вивчення річної, сезонної, вікової та порідної динаміки проведення кастрації котів в умовах ветеринарної клініки «Хелс» і визначення найбільш ефективного способу виконання операції.

Матеріал і методика дослідження.

Дослідження проводили в приватній клініці «Хелс» і на кафедрі хірургії Сумського національного аграрного університету. Вивчення частоти виконання кастрації котів здійснювали за реєстраційним журналом клініки «Хелс» за весь період існування клініки з 2000 по 2010 роки. Визначали кількість випадків звернення господарів тварин з метою проведення кастрації протягом 2007-2010 років помісячно. Таким чином встановлювали сезонну динаміку проведення кастрації.

Також досліджували вікову динаміку випадків звернення з приводу кастрації котів, при цьо-

му встановлювали вік кожного кота і визначали кількість тварин у вікових групах.

Крім того, визначали породну приналежність самців та умови їх утримання (вигульне, безвигульне) і встановлювали динаміку проведення оперативного втручання ще й за цією ознакою.

Підраховували кількість тварин, яким було здійснено кастрацію з проведенням п'яти різних варіантів техніки операції. Таким чином формувалися 5 дослідних груп.

Порівнюючи усі методики виконання кастрації, у 10 тварин кожної групи визначали витрати часу на їх здійснення, враховуючи тривалість всієї операції та окремих її етапів: оперативного доступу (від початку розрізу до моменту початку маніпуляції з сім'яним канатиком), оперативного прийому (лігування сім'яного канатика, відокремлення сім'яника), заключного етапу операції (антисептична обробка рани).

Результати досліджень та їх обговорення. Розглядаючи кількість випадків кастрації котів від початку заснування клініки «Хелс», можна зазначити про планомірне і поступове зростання її частоти, яка досягла піку в 2007 році, в якому було проведено 411 орхіектомій (рис. 1).

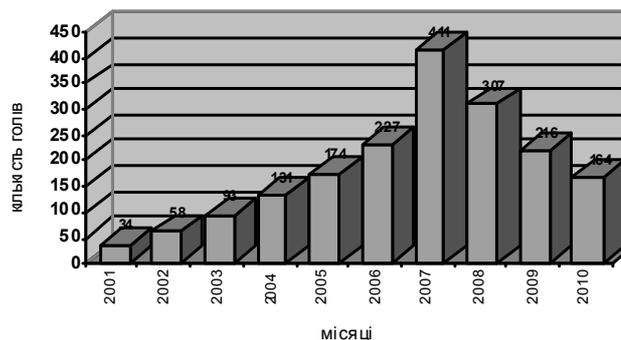

Рис.1. Щорічна динаміка проведення кастрації котів

Протягом 2007-2010 років з приводу кастрації котів у ветеринарну клініку «Хелс» поступило 1098 тварини. При цьому щорічно всередньому реєструвалося два піки частоти звертання (рис. 2): з лютого по квітень місяць, та у липні-серпні. Перший пік пов'язаний зі статевою активізацією котів наприкінці зими та на початку весни, і господарі часто звертаються з проханням про каст-

рацію тварин. Найчастіше операцію проводили у лютому – 15,8%, трохи менше в березні – 13,1 %, ще менше в квітні – 9,7 %. Другий пік частоти є менш вираженим: у липні - 10,6 %, у серпні – 9,2 %, що обумовлено поверненням господарів з відпусток.

Менша кількість випадків кастрації тварин відмічалась в травні-червні та у вересні-жовтні від 6,1 % до 7,0 %. Найрідше дане оперативне втручання проводилося з листопада по січень – 4,6-5,1 %.

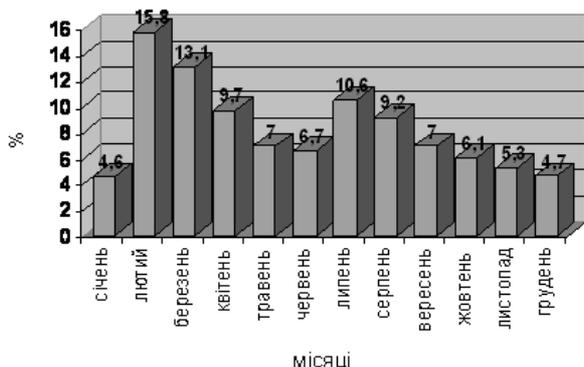

Рис.2. Сезонна динаміка проведення кастрації котів

Якщо розглядати вікову динаміку котів, яким проводили кастрацію в 2010 році, то переважна більшість тварин ще не досягла у віці одного року – 59,1 % (рис. 3). Операцію здійснювали, починаючи з 6-ти місяців, переважно це були 8-9-ти місячні тварини. Четвертина всіх котів (26,8 %) були старші за один рік. Невелика їх кі-

лькість – 9,8 % - були дворічними, старші тварини піддавалися кастрації у виняткових випадках.

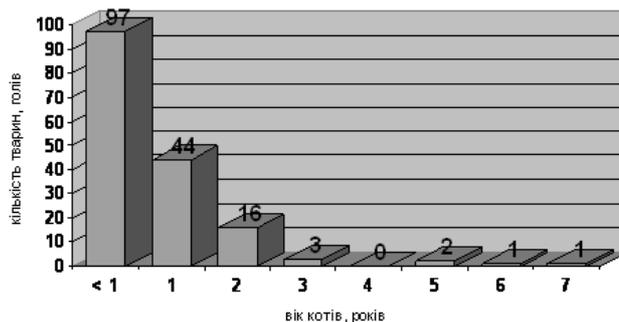

Рис. 3. Вікова динаміка проведення кастрації котів

Стосовно порідної приналежності прооперованих тварин, то можна зазначити наступне. Третина із них були безпорідними – 31,1 % (табл. 1). Серед порідних тварин найбільш часто кастрували шотландських котів – 43,3 %. Рідше піддавали оперативному втручанню тварин англійської голубої (14,0 % усіх випадків) та перської породи (6,7 %).

В поодиноких випадках зверталися з такими відносно рідкими у порідному відношенні тваринами як руська голуба та сфінкс – по 1,8 %, а також сіамська 1,2 %. Подібне співвідношення тварин, яким проводили кастрацію, відображало головним чином поширення котів різних порід на утриманні у населення. Але безпородні тварини не рідко мають вільний доступ на вулицю і таких котів звичайно не приносять на кастрацію, тому важко зазначити їх відносну кількість.

Таблиця 1

Порідна приналежність котів, які підлягали кастрації

Показники	Всього	Порода						
		безпородні	шотландська	сіамська	перська	руська голуба	англійська голуба	сфінкс
Голів	164	51	71	2	11	3	23	3
%	100,0	31,1	43,3	1,2	6,7	1,8	14,0	1,8

Вищезазначене підтверджується даними, наведеними в таблиці 2. Переважна більшість котів, підданих кастрації (89,0 %), утримувались безвигульно і операцію їм проводили з метою

попередження мічення. Коти, котрі регулярно бувають на вулиці, звичайно не мітять дома і тому господарі рідко звертаються на клініку з проханням виконати орхідектомію.

Таблиця 2

Умови утримання котів, які підлягали кастрації

Показники	Всього	Утримання тварин	
		вигульне	безвигульне
Голів	164	18	146
%	100,0	11,0	89,0

При порівнянні ефективності методів оперативного втручання визначено наступне.

Спочатку в перші два роки (2001, 2002 рр.) на клініці застосовували закритий спосіб кастрації

на прошивну лігатуру. Таких тварин було 92 і вони становили першу дослідну групу (табл. 3).

Потім кастрацію наступні три роки (2003-2005 рр.) стали проводити відкритим способом на обвивну лігатуру. Ці 398 котів склали другу групу.

На початку 2006 року кастрацію котів здійснювали відкритим способом з утворенням біолігатури без роз'єднання сім'яного канатика – третя група (93 голови). Потім протягом цього ж року кастрацію виконували відкритим способом шляхом утворення біолігатури з відрізаним сім'яником (134 кота). Це була четверта дослідна група.

В усі наступні роки (2007-2010) орхідектомію в умовах ветеринарної клініки «Хелс» проводили відкритим способом з формуванням біолігатури роз'єднаним сім'яним канатиком – найбільш чисельна п'ята дослідна група – 1098 тварин.

Ми порівняли час, необхідний на виконання кастрації кожним з цих способів (табл. 4). При цьому враховували середню тривалість виконання оперативного доступу до одного сім'яника, оперативного прийому на одному сім'янику, заключного етапу операції, а також визначали середній показник по кожній групі загального часу проведення операції.

Виявилось, що майже однаково триває оперативний доступ в групах з відкритим способом виконання кастрації, і вдвічі довшим він є в першій групі, в котрій застосовували закритий спосіб. В цьому випадку необхідно обережніше проводити розріз мошонки, щоби не пошкодити загальну піхвову оболонку, і додатково витрачається час на відокремлення її спайок від фасції мошонки.

Таблиця 3

Оперативні втручання при кастрації котів в умовах ветеринарної клініки «Хелс»

Рік	Кількість кастрованих котів		№ групи	Застосовані способи кастрації
	по роках	взагалі в групах		
2001	34	92	I	Закритий на прошивну лігатуру
2002	58			
2003	93			
2004	131	398	II	Відкритий на обвивну лігатуру
2005	174			
2006	227	93	III	Біолігатура без роз'єднання сім'яного канатика
		134	IV	Біолігатура з відрізаним сім'яником
2007	411	1098	V	Біолігатура роз'єднаним сім'яним канатиком
2008	307			
2009	216			
2010	164			
Всього	1815	-	-	-

Виконання оперативного прийому займало найбільше часу в третій групі, в якій утворювали біолігатуру цільним сім'яним канатиком, не від'єднуючи від нього сім'яника. Сім'яник із зусиллям просовується через петлю сім'яного канатика і важко затягнути вузол біля основи останнього.

Менше часу витрачалося на здійснення оперативного прийому в четвертій групі, коли біолігатуру затягували цільним сім'яним канатиком після відрізання сім'яника.

Швидшим було накладання прошивної лігатури на сім'яний канатик, вкритий загальною піхвовою оболонкою при закритому способі кастрації в першій групі. Але використання інструментарію за цією методикою потребувало суттєво більше часу, ніж накладання обвивної лігатури при відкритій кастрації в другій групі.

Проте, найшвидшим виявився оперативний прийом при кастрації з утворенням біолігатури роз'єднаним сім'яним канатиком, коли відокремлюють судинну частину сім'яного канатика від сім'япровідної, а потім їх зав'язують потрійним вузлом. Ця маніпуляція була коротшою, ніж в третій групі в 3,9 рази, ніж в четвертій групі - в 2,9 рази, менш тривалішою в 2,4 рази за показник першої групи і в 1,4 рази другої (P<0,001).

Заключний етап оперативного втручання в усіх групах перебігав майже однаковий час, тому загальний термін виконання кастрації залежав від тривалості оперативного прийому. Отже, операція в п'ятій групі відбувалася швидше, ніж в третій в 2,3 рази, ніж в четвертій групі - в 1,9 рази, ніж в першій групі в 1,8 рази та була коротшою за показник другої в 1,3 рази (P<0,001).

Тривалість проведення кастрації за різними способами (n = 10)

№ групи	Способи кастрації	Тривалість операції, секунд			
		оперативний дос-туп (1 сім'яник)	оперативний прийом (1 сім'яник)	заключний етап операції	загальний час проведення операції
I	Закритий на прошивну лігатуру	7 ± 0,4	33 ± 1,7	31 ± 1,9	123 ± 4,5
II	Відкритий на обвивну лігатуру	3 ± 0,3*	20 ± 1,3	35 ± 1,5	92 ± 4,0
III	Біолігатура без роз'єднання сім'яного канатика	3 ± 0,3*	54 ± 2,3	30 ± 1,6	163 ± 5,4
IV	Біолігатура з відрізнаним сім'яником	3 ± 0,3*	41 ± 2,0	33 ± 1,7	134 ± 4,9
V	Біолігатура роз'єднаним сім'яним канатиком	3 ± 0,3*	14 ± 0,8*	32 ± 1,6	70 ± 3,7*

Примітка: $P < 0,001$.

Висновки.

1. Кастрація котів в м.Суми досить розповсюджена операція.
2. Найчастіше дану маніпуляцію проводять у тварин вікової групи до одного року.

3. Пік звернення господарів в клініку для проведення кастрацій приходився на 2007 рік, а в площині сезонності – на лютий-березень.

4. Швидше за все проводили операцію з кастрації котів методом біолігатури з роз'єднанням сім'яного канатика.

Література

1. Фізіологія та патологія розмноження дрібних тварин./ Навчальний посібник. / Харенко М.І., Хомин С.П., Кошовий В.П., та ін. - Суми. - Вид. «Козацький вал». - 2005. – 554 с.
2. Чандлер Э.А., Гаскелл К.Дж., Гаскелл Р.М. Болезни кошек. - М.: "АКВАРИУМ ЛТД", 2002. - 696 с.
3. Терапия и хирургия щенков и котят / Жизель Хозгунд, Джони Д.Хоскинс, Жаклин Р.Девидсон, Джулия А.Смит / Пер. с англ. – М.: ООО „Аквариум Принт”, 2004. - 668 с.
4. Паршин А. А., Соболев В. А., Созинов В.А. Хирургические операции у собак и кошек. - М.: ООО «Аквариум-Принт», 2005. – 232 с.
5. Шебиц Х., Брасс В. Оперативная хирургия собак и кошек. - М.: ООО Аквариум принт, 2005. - 512 с.

УДК 616.5-002.3

ДІАГНОСТИКА ТА ЛІКУВАННЯ ПІОДЕРМІЇ У СОБАК

Калашник О.М., Педан В.А., Давиденко Н.Г.

В статті викладені данні щодо порівняння різних методів діагностики та визначення ефективності лікування піодермії у собак Під час проведених досліджень були використані такі методи, як тест з мокрим папером та поверхневі і глибокі зіскоби. У тварин застосовували елімінативні дієти для виключення алергічної етіології піодермії. При цитологічному дослідженні реєстрували нейтрофільні інфільтрати, які свідчать про гострий перебіг запалення. При мікроскопії виявляли різної морфології мікроорганізми: моно-, дипло-, тетракоки, палички та стафілококи. Нейтрофіли при дослідженні у більшості випадках мали дегенеративні зміни: вакуолізацію цитоплазми та каріоліз. При поверхневих, локальних процесах призначали терапевтичні препарати місцево (гексидерм, санація хлоргексидину біглюконатом). При глибоких та дифузних ураженнях шкіри поєднували антибактеріальні препарати місцевої та загальної дії. Доведено, що цитологічне дослідження забезпечує більш швидко діагностику захворювання та призначення лікування і найбільш економічно вигідний.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Інфекційні захворювання шкіри собак — серйозна проблема, вирішення якої в значній мірі залежить екологічних факторів, рівня наукових досягнень в дерматології, а також від використання їх результатів у діяльності лікарів ветеринарної медицини.

Важливе місце серед причин поширення інфекційних захворювань шкіри у собак відіграють чинники погіршення екологічної ситуації в Україні, зниження загального імунітету тварини, зростання кількості агресивних штамів мікроорганізмів.

Аналіз захворюваності на хвороби шкіри та підшкірної клітковини у собак за останні 10 років